

The Development of the Accounting System for Ban Phan Peanut Processing Occupational Group Dong Sing Sub-district, Shanghan District, Roi Et

Duangduan Phetra^{1*}, and Raksadavan Siritakham¹

¹ Faculty of Business Administration and Accountancy, Roi Et Rajabhat University, Roi Et, Thailand

Article Info

Research Article

Article history:

Received: 21 November 2023

Revised: 15 January 2024

Accepted: 23 January 2024

Keyword

Development,
Accounting system,
Peanut processing
occupational group

Abstract

This research aims to; 1) study the accounting system of the Ban Pan peanut processing occupational group, 2) developed accounting system for the Ban Pan peanut processing occupational group, 3) studied the achievements in developing accounting system for the Ban Pan peanut processing occupational group. The population consists of 28 members of the Ban Pan peanut processing occupational group. Used a participatory research process and mixed method research. The research results found that 1) the accounting system of the Ban peanut processing occupational group had simple accounting that did not meet the standards of the accounting system. Therefore, 2) the accounting system has been developed to meet the standards, divided into 5 systems: 1) Petty cash accounting system 2) A system for purchased raw materials and production equipment in cash. 3) A system for received money from product sales in cash. 4) System for received financial support from supporting agencies and 5) Product production cost accounting system. 3) The results of the evaluation of the achievements in the development of accounting system for the Ban Pan peanut processing occupational group found that after the development, there were higher accounting standards in every aspect with statistical significance at the 0.01 level. The level of operations after developing the accounting system was at the highest level with an average of 4.68.

*Corresponding author:

dphatra@hotmail.com

การพัฒนาระบบบัญชีกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านปาน ตำบลดงสิงห์ อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

ดวงเดือน เกตรา^{1*} และรักษดาวัลย์ ศิริตาคำ¹

¹ คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ข้อมูลบทความ	บทคัดย่อ
บทความวิจัย	การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการบัญชีของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านปาน 2) พัฒนาระบบบัญชีของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านปาน 3) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาระบบบัญชีของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านปาน ประชากรคือสมาชิกกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง บ้านปาน จำนวน 28 คน ใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมและใช้เครื่องมือวิจัยแบบผสมวิธี ผลการวิจัย พบว่า 1) ระบบบัญชีของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านปานมีการทำบัญชีแบบง่ายไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานของระบบบัญชี 2) มีการพัฒนาระบบบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานแบ่งเป็น 5 ระบบคือ 1) ระบบบัญชีเงินสดย่อย 2) ระบบการซื้อวัตถุดิบและอุปกรณ์ในการผลิตเป็นเงินสด 3) ระบบการรับเงินจากการขายสินค้าเป็นเงินสด 4) ระบบการรับเงินสนับสนุนจากหน่วยงานสนับสนุน และ 5) ระบบบัญชีต้นทุนการผลิตสินค้า และ 3) ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาระบบบัญชีกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านปาน พบว่า หลังการพัฒนา มีมาตรฐานการบัญชีสูงขึ้นทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีระดับการดำเนินงานหลังการพัฒนาในระบบบัญชีอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68
คำสำคัญ	
การพัฒนา ระบบบัญชี กลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง	

บทนำ

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560-2564 ได้น้อมนำหลัก “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศ สู่การพัฒนาที่มั่นคงและยั่งยืนทุกภาคส่วนในสังคมไทย มุ่งเน้นการส่งเสริมเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ ให้ความสำคัญต่อความเป็นอยู่ของประชาชน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 การแก้ปัญหาความยากจนของประชาชนในท้องถิ่น โดยให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาดำเนินการร่วมกัน ซึ่งมีภาครัฐให้การส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การสนับสนุนด้านเทคนิค การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การให้ความรู้ใหม่ ๆ และการบริหารจัดการกลุ่ม โดยผ่านหน่วยงานต่าง ๆ เช่น กรมพัฒนาฝีมือแรงงานในจังหวัดต่าง ๆ นโยบายภาครัฐที่ต้องการสนับสนุนส่งเสริมให้ชุมชนในท้องถิ่นมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้ ด้วยการสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นรวมกลุ่ม ภาครัฐได้ดำเนินโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ซึ่งเป็นโครงการส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชนเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน สนับสนุนให้มีการผลิตสินค้าหรือจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ใน

ท้องถิ่นให้กลายเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ บูรณาการภูมิปัญญาเดิมแล้วต่อยอดด้วยวิทยาการใหม่ ๆ ทำให้สินค้ามีจุดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของตนเองสอดคล้องกับวัฒนธรรมความเป็นอยู่ในท้องถิ่น และสามารถจำหน่ายได้ทั้งตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ ท้องถิ่นต่าง ๆ ได้ให้ความสนใจเข้าร่วมโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) โดยการรวมกลุ่มซึ่งเรียกว่าวิสาหกิจชุมชน (Small and Micro Community Enterprise : SMCE) หมายถึง “การประกอบการขนาดเล็กและขนาดจิ๋วเพื่อจัดการทุนของชุมชนอย่างสร้างสรรค์ เพื่อการพึ่งพาตนเองและความเพียงพอของครอบครัวและชุมชน ทุน ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงแต่เพียงเงิน แต่รวมถึงทรัพยากร ผลผลิต ความรู้ภูมิปัญญา ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางสังคม ให้เกิดประสิทธิภาพและยั่งยืน (จักรพงษ์ นวลชื่น, 2561)

บ้านปาน ตำบลดงสิงห์ อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร ได้แก่ การปลูกข้าว การปลูกถั่วลิสงสายพันธุ์ต่าง ๆ จากสภาพภูมิอากาศสภาพดินในท้องถิ่น ถั่วลิสงก่อให้เกิดรายได้แก่ประชาชนในท้องถิ่นมากกว่าการปลูกข้าวจึงถือได้ว่าการปลูกถั่วลิสงเป็นอาชีพรองจากการทำ

นาของท้องถิ่น ประชาชนในท้องถิ่นจึงนิยมปลูกถั่วลิสงแต่ละชนิดส่งออกตลาด ถั่วลิสงแต่ละชนิดมีกระบวนการเพาะปลูกที่แตกต่างกันออกไป รวมถึงกระบวนการจัดการของประชาชนแต่ละรายแตกต่างกัน ตั้งแต่การเพาะเมล็ดจนถึงการเก็บเกี่ยว ผลผลิต ผลตอบแทน หรือกำไรที่เกษตรกรได้รับในแต่ละครั้ง ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น ฝนฟ้าไม่ตกตามฤดูกาล ภาวะขาดแคลนน้ำในการเกษตร หรือได้ผลผลิตมากเกินไป ความต้องการของตลาด ส่งผลให้การลงทุนไม่คุ้มค่า จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2532 สำนักงานพลังงานแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และการพลังงาน ได้สนับสนุนวิทยากร มาให้คำแนะนำในการแปรรูปถั่วลิสงแปรรูปถั่วลิสงเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ กลุ่มแม่บ้านในท้องถิ่นที่ว่างเว้นจากภารกิจครัวเรือนได้มีการรวมตัวกันจัดตั้งเป็นกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านป่าน แรกเริ่มมีสมาชิก 35 คน ลงหุ้นคนละ 100 บาท และได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือในการผลิตจากสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านป่านได้ทดลองแปรรูปถั่วลิสงหลากหลายรูปแบบ เช่น ขนมถั่วตัด ถั่วกรอบแก้ว ถั่วคั่วทราย และถั่วคั่วเค็ม กลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านป่าน ได้ลองผิดลองถูกปรับเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามความต้องการของตลาดอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับภูมิปัญญาชาวบ้านได้นำวิธีการเฉพาะมาแปรรูปถั่วลิสงจนได้ถั่วคั่วเค็มที่มีรสชาติถูกปาก กรอบ มัน เค็ม เป็นเอกลักษณ์เฉพาะเท่านั้น ถั่วคั่วเค็มได้รับการตอบรับดีเกินคาดจากตลาดจนถึงปัจจุบัน กลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านป่านได้นำผลิตภัณฑ์ลงทะเบียนเป็นผลิตภัณฑ์ OTOP ใช้ชื่อว่า ถั่วป่านทอง และได้รับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) รางวัลยอดเยี่ยม Quality Award 2014 คัดสรรระดับ 4 ดาว ปี พ.ศ. 2551, พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2559 ใบรับรองทางโภชนาการด้านคุณภาพและความอร่อย และได้รับการสนับสนุน จากบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ให้จำหน่ายผลิตภัณฑ์บนเครื่องบินของสายการบินประจำชาติ นอกจากนี้ผลิตภัณฑ์ถั่วคั่วเค็มป่านทองยังได้รับมาตรฐานและรางวัลอื่น ๆ ได้แก่ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) เลขที่ 1147/2549 ลว. 12 ธ.ค.2556 อย.เลขที่ 4520114320002 คัดสรรระดับ 2 ดาว ปี พ.ศ. 2547 และ พ.ศ. 2549 และคัดสรรระดับ 4 ดาว ปี พ.ศ. 2551 ปัจจุบันกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านป่าน ตั้งอยู่ บ้านป่าน หมู่ที่ 17 ตำบลดงสิงห์ อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยการบริหารงานของนาง

ประมวล พลพุทธา จากการสอบถามกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปถั่วลิสงเบื้องต้นพบประเด็นปัญหาคือ 1) ปัญหาจากกระบวนการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากถั่วลิสงกระบวนการขั้นตอนการรวบรวมเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงิน ไม่มีการบันทึกรายรับรายจ่ายอย่างสม่ำเสมอ 2) ไม่มีแบบฟอร์มที่ใช้ในการบันทึกรายการ การสรุปรายการเพื่อแบ่งเงินปันผล และผลกำไรให้กับสมาชิกกลุ่มยังไม่มีความชัดเจน 3) สมาชิกในกลุ่มใช้วิธีจัดบันทึกรายการต่าง ๆ แบบง่าย และ 4) ผู้รับผิดชอบในการจัดทำบัญชียังขาดความรู้ความเข้าใจด้านการบัญชี ทั้งนี้ในการประกอบกิจการนั้น ระบบบัญชีมีความสำคัญในการดำรงอยู่ของกิจการ เพราะเป็นส่วนที่ทำให้ทราบถึงต้นทุนการผลิต ผลกำไร ฐานะทางการเงิน ผลประกอบการและแนวโน้มการเจริญเติบโตของกิจการในอนาคต

จากสภาพปัญหาดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงสนใจให้ความรู้เกี่ยวกับบัญชีและพัฒนาระบบบัญชีของกลุ่มเพื่อให้มีความถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป ผู้วิจัยจึงสนใจทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปถั่วลิสง บ้านป่าน ตำบลดงสิงห์ อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อพัฒนาระบบบัญชีสู่การพัฒนาและเจริญเติบโตของกลุ่ม ใน การให้ความรู้และเข้าไปพัฒนาระบบการดำเนินงาน อันจะนำไปสู่การพัฒนาเจริญเติบโตของกลุ่มและเป็นการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันอย่างยั่งยืน ซึ่งจะส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนแปรรูปถั่วลิสง บ้านป่าน ตำบลดงสิงห์ อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด และยังสามารถนำผลการวิจัย มาใช้ในการพัฒนาชุมชนอื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระบบบัญชีของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านป่าน ตำบลดงสิงห์ อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อพัฒนาระบบบัญชีของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านป่าน ตำบลดงสิงห์ อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด
3. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาระบบบัญชีของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านป่าน ตำบลดงสิงห์ อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบบัญชีของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านปาน คณะผู้วิจัยได้ใช้กรอบเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาระบบบัญชี โดยประกอบไปด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบของระบบบัญชี และการพัฒนาลักษณะของระบบบัญชีที่ดี

นอกจากนั้น มีการประเมินการดำเนินงานเกี่ยวกับระบบบัญชีของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านปาน ใน 5 ด้านคือ

1. ด้านการดำเนินงานด้านระบบบัญชี
2. ด้านการดำเนินงานด้านเอกสารทางการบัญชี
3. ด้านการดำเนินงานด้านสมุดบัญชี
4. ด้านการดำเนินงานด้านทะเบียนคุม
5. ด้านการจัดทำรายงานทางการเงิน

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรคือสมาชิกกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง บ้านปาน ตำบลดงสิงห์ อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 28 คน

2. กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือผู้รับผิดชอบด้านการจัดทำบัญชีของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง

3. กลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม คือประชากร สมาชิกกลุ่มอาชีพและกรรมการกลุ่มอาชีพ จำนวน 28 คน

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยคือช่วงปีงบประมาณ 2566 (ตุลาคม 2565-กันยายน 2566)

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของระบบบัญชี

ไอลัดดา โอ่งกลางและคณะ (2562) กล่าวว่าระบบบัญชีหมายถึงระบบงานที่เกี่ยวกับการกำหนดวิธีปฏิบัติงานทางบัญชี เริ่มจากแบบฟอร์มหรือเอกสารหลักฐานรายการค้า สมุดบัญชี รายงานทางการเงิน วิธีการควบคุมภายใน รวมถึงเครื่องมืออุปกรณ์ที่สนับสนุนการจัดทำบัญชี เพื่อให้มีการประเมินผลในการดำเนินงานอย่างถูกต้องและเป็นระบบแบบแผนที่ดีตลอดจนช่วยให้สามารถแสดงให้เห็นผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินได้ตามความต้องการของใช้ข้อมูลทางบัญชี เช่น ผู้บริหาร เจ้าของธุรกิจ สรรพากร เจ้าหนี้ นักวิเคราะห์ นักลงทุน

หน่วยงานภาครัฐ ให้สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลนำไปใช้ในการติดตาม ปรับปรุง และแก้ไขการปฏิบัติงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

อัจฉรา มานะอรียกุล (2559) กล่าวว่าระบบบัญชีหมายถึงกระบวนการจัดเก็บข้อมูลทางการเงินด้วยเอกสารแบบพิมพ์ สมุดบันทึกทางการบัญชี หลักและวิธีการ เครื่องทุนแรง และสรุปผลข้อมูลทางการเงินในรูปแบบของรายงานทางการเงิน เพื่อนำเสนอให้กับบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกกิจการ

สมเดช โรจนครุเสถียร (2558) กล่าวว่าระบบบัญชี (Accounting System) หมายถึง ระบบการจำแนกประเภทของข้อมูลจากบัญชี สมุดบัญชี เอกสารแบบพิมพ์ วิธีการดำเนินงาน ตลอดจนการควบคุมทางการบัญชีและการนำเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ เข้ามาใช้ในการจัดทำรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกิจการให้สามารถนำเสนอ ข้อมูลทางบัญชีให้สำเร็จสมบูรณ์ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ สินทรัพย์ หนี้สิน รายได้ ค่าใช้จ่าย และการประเมินผลในการดำเนินงานอย่างถูกต้องและเป็นระบบแบบแผนที่ดี นอกจากนี้ระบบบัญชียังช่วยให้มีการจัดทำรายงานเพื่อเสนอต่อผู้บริหาร ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และบุคคลภายนอกอีกด้วย

ทั้งนี้สรุปว่า ระบบบัญชี หมายถึงขั้นตอนการเก็บรวบรวมเอกสารทางการเงิน โดยใช้แบบฟอร์ม เอกสารและสมุดบัญชี เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการบันทึก การควบคุม และรายงานผลของรายการต่าง ๆ ทั้งสินทรัพย์ หนี้สิน ทุน รายได้ และค่าใช้จ่าย

ลักษณะของระบบบัญชีที่ดี

ลักษณะของระบบบัญชีที่ดี มีองค์ประกอบดังนี้ (ภาวิณี พูลเกิด, 2556)

1. จะต้องมีการบันทึกรายการที่ถูกต้อง และให้ข้อมูลที่ต้องการในการจัดทำรายงาน
2. จะต้องให้ข้อมูลตัวเลขและรายงานตรงกับความเป็นจริง มีความเป็นปัจจุบันเสมอ
3. จะต้องจัดให้มีการวัดผลการดำเนินงานของทุกส่วนของกิจการ และเป็นไปตามความต้องการของฝ่ายบริการ
4. จะต้องมีการกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบแก่พนักงานทุกคน

5. จะต้องจัดให้มีการควบคุมภายในที่ดี มีการป้องกัน และรักษาทรัพย์สินของกิจการจากการทุจริตและความเสียหายต่าง ๆ ทำให้มีการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบของระบบบัญชี

ระบบบัญชีของกิจการจะประกอบด้วยส่วนประกอบของระบบบัญชีดังต่อไปนี้ (ภาวิณี พูลเกิด, 2556)

เอกสารและบันทึกทางการบัญชีต่างๆ ครั้งที่มีการบันทึกบัญชีนั้น จะต้องมีการนำเอกสารและหลักฐานต่าง ๆ ประกอบการลงบัญชี และต้องบันทึกในแบบฟอร์มทางบัญชี เอกสารและสมุดบัญชี ประกอบด้วย

1. แบบฟอร์มต่าง ๆ เช่น ใบกำกับภาษี ใบสำคัญจ่าย และใบเสร็จรับเงิน เป็นต้น แบบฟอร์มเหล่านี้เป็นเอกสารที่ใช้ประจำ ซึ่งจะใช้เป็นหลักฐานในการลงบัญชี

2. สมุดรายวันขั้นต้น จะเป็นสาเหตุที่ใช้บันทึกรายการที่เกิดขึ้นขั้นแรก โดยเรียงลำดับ ตามวันที่ที่เกิดรายการผ่านไปยังบัญชีแยกประเภท เช่น สมุดรายวันทั่วไป สมุดรายวันเงินสด รับสมุดเงินสดจ่าย สมุดรายวันซื้อ สมุดรายวันขาย เป็นต้น

3. บัญชีแยกประเภท เป็นบัญชีที่ใช้ลงรายการที่ผ่านมาจากสมุดรายวัน โดยจะประกอบด้วย บัญชีแยกประเภทสินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนของเจ้าของ รายได้และค่าใช้จ่าย ยอดคงเหลือในบัญชีแยกประเภท เพื่อนำไปทำรายงานทางการเงินหรืองบต่าง ๆ

4. รายงานทางการเงินหรืองบต่าง ๆ เป็นรายการที่เสนอต่อฝ่ายบริหาร เช่น ต้นทุน การผลิต งบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุน และงบกำไรสะสม เป็นต้น

5. วิธีการต่าง ๆ การปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้แบบฟอร์มต่างๆ การลงรายการในสมุดบัญชีรายวันทั่วไป บัญชีแยกประเภท และการจัดทำรายงานต่างๆ

6. เครื่องจักรและเครื่องมือ ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการปฏิบัติงานให้รวดเร็วและลดข้อผิดพลาดได้แก่ เครื่องคำนวณเลข เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องถ่ายเอกสาร เป็นต้น

7. บุคคลที่ปฏิบัติงานในระบบ คือ พนักงานซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติงานตามระบบบัญชี ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่สุด บุคคลที่ปฏิบัติงานจะต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสม ที่จะปฏิบัติตามระบบบัญชีได้จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านการบัญชี มีความตั้งใจในการ

ทำงาน ถ้าขาดบุคคลที่มีความรู้ความสามารถแล้ว แม้ว่าระบบบัญชีจะวางไว้อย่างดีก็ไม่สามารถจะทำงานมีประสิทธิภาพได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชิตชนก มากเชื้อ และชฎามาศ แก้วสุกใส (2563) ศึกษา เรื่อง การพัฒนาระบบบัญชีกลุ่มออมทรัพย์หมู่บ้านคอนคั้น ตำบลคูขุด อำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา พบว่า ผู้ปฏิบัติของกลุ่มออมทรัพย์ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชี อย่างเป็นระบบ ใช้การจดบันทึกข้อมูลอย่างง่าย เน้นการบันทึกข้อมูล เพื่อให้ทราบถึงยอดเงินสด คงเหลือ และกำไรขาดทุนเพียงเท่านั้น รูปแบบของสมุดบัญชีและทะเบียนคุมไม่ครอบคลุม สำหรับการจดบันทึกข้อมูล ส่งผลให้ข้อมูลทางบัญชีไม่เพียงพอต่อการจัดทำงบการเงิน ผู้วิจัยได้ศึกษาพัฒนา ระบบบัญชีให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ ประกอบด้วย 3 ระบบ ได้แก่ 1) ระบบบัญชีด้านการรับเงิน 2) ระบบบัญชีด้านการจ่ายเงิน 3) ระบบปิดบัญชีและจัดทำงบการเงิน รวมถึงมีการพัฒนาด้านเอกสารบัญชี ทะเบียนคุม สมุดบัญชีและรูปแบบงบการเงิน นอกจากนี้ผลการศึกษา ความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานต่อระบบบัญชีที่พัฒนาขึ้น พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานต่อระบบบัญชีที่พัฒนาขึ้น ผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจต่อระบบบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 เมื่อพิจารณาความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการพัฒนาระบบบัญชีรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เช่นเดียวกัน มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 - 4.75

ดวงเดือน เกตรา (2562) ศึกษาการพัฒนากระบวนการบัญชีกลุ่มอาชีพทอเสื่ออก บ้านเหล่าไพรงาม ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า กลุ่มอาชีพทอเสื่ออกบ้านเหล่าไพรงาม มีสมาชิกเป็นเพศหญิง 25 คน ลักษณะการดำเนินงานเป็นการการผลิตเสื่ออกเพื่อจำหน่าย ระบบบัญชีที่ใช้อยู่เป็นการจัดทำบัญชีแบบง่าย คือ มีการจดบันทึกรายรับรายจ่ายและการแบ่งผลกำไร ลงในสมุดเท่าที่ทำได้ การจัดเก็บเอกสาร ไม่มีการแยกรายการบัญชีตามหมวดหมู่ธุรกรรม กระบวนการบัญชีไม่ได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป จากการดำเนินการวิจัยด้วยกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมทำให้พัฒนาระบบบัญชีที่มีความชัดเจนเหมาะสมกับการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพทอเสื่ออก โดยแบ่งเป็น 5 ระบบ ได้แก่ (1) ระบบการรับเงินสนับสนุนจากหน่วยงานสนับสนุน (2) ระบบการสั่งซื้อ

วัตถุดิบและอุปกรณ์ในการผลิต (3) ระบบการจ่ายวัตถุดิบและอุปกรณ์ในการผลิต (4) ระบบการรับผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปจากสมาชิกกลุ่ม และ (5) ระบบการจัดจำหน่ายและการรับชำระเงินสด

ดวงเดือน เกตรา และคณะ (2562) ศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการบัญชีและการเงินกองทุนหมู่บ้านท่าม่วงหมู่ที่ 4 : กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้าน ท่าม่วงหมู่ที่ 4 ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่ากองทุนหมู่บ้านดำเนินการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน โดยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับการคัดเลือกจากสมาชิก จำนวน 12 คน ลักษณะการดำเนินงานเป็นการปล่อยเงินกู้ให้กับสมาชิกตามวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านเท่านั้น ไม่มีกระบวนการจัดทำบัญชีที่เป็นระบบ มีการบันทึกรายการพบการบันทึกบัญชีเงินฝากออมทรัพย์รายรับและรายจ่ายของกองทุน และสินทรัพย์และหนี้สินของกองทุน ผู้จัดทำบัญชีกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่ไม่ได้มีความรู้ หรือประสบการณ์ในการบันทึกบัญชี และรายงานทางการเงิน การบันทึกบัญชีกองทุนหมู่บ้านนั้นได้ความรู้มาจากการสอบถามการศึกษาในคู่มือการทำบัญชีและรายงานสำหรับกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองด้วยตนเองและไม่เพียงพอต่อการบันทึกบัญชีและจัดทำรายงานทางการเงินได้อย่างถูกต้องตามที่กำหนดไว้จากกระบวนการวิจัยสามารถพัฒนาระบบโดยแบ่งเป็น 2 ระบบ ได้แก่ (1) ระบบบัญชีเกี่ยวกับการรับเงิน ประกอบด้วย การรับโอนเงินจัดสรรการรับเงินฝาก/เงินค่าหุ้น จากสมาชิก การรับชำระหนี้เงินกู้จากสมาชิก และการรับรายได้ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร (2) ระบบบัญชีเกี่ยวกับการจ่ายเงิน ประกอบด้วย การจ่ายเงินกู้ยืมแก่สมาชิก การจ่ายค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และการจ่ายเงินคืนให้แก่สมาชิกที่ลาออก

สัจฉิภา วรโยธาและคณะ (2561) ศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการบัญชีในการบริหารเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน ของกลุ่มเย็บผ้าฝ้ายพื้นเมืองบ้านนกไธ ตำบลคำชะอี อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร พบว่า 1) ลักษณะการประกอบการเป็นรูปแบบวิสาหกิจชุมชนเพื่อหารายได้ให้กับครอบครัว มีสภาพปัญหาในการจัดทำบัญชี คือ มีคู่มือบัญชีกลุ่มผู้ผลิตหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ แต่ไม่นำมาถือปฏิบัติ เนื่องจากมีความซับซ้อนและมีภาระหนักในการผลิตสินค้าให้เพียงพอต่อความต้องการของลูกค้าทำให้ไม่มีการลงบัญชีตามคู่มือ จะมีเพียงการบันทึกรายรับ-รายจ่าย

วาริพิน คงคลสมัยและคณะ (2560) ศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการบัญชีผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กลุ่มแม่บ้านผลิตภัณฑ์ผ้าลายเขียนเทียน บ้านแม่สาบน้อย จังหวัดเชียงใหม่เคยเข้าร่วมจัดทำบัญชีครัวเรือนกับพัฒนาชุมชน แต่ไม่ได้มีการบันทึกบัญชีอย่างต่อเนื่อง เพราะรู้สึกใจหายเมื่อเห็นตัวเลขค่าใช้จ่ายที่สูง แต่เมื่อทีมวิจัยได้นำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้กับการบันทึกบัญชีครัวเรือน ทำให้แม่บ้านส่วนใหญ่เห็นว่าการบันทึกบัญชีครัวเรือนช่วยลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น และช่วยเพิ่มเงินออม เช่น เมื่อวันนี้เราเห็นว่าซื้อเยอะ วันต่อไปก็ลดซื้อลง นอกจากนี้กลุ่มแม่บ้านฯ ได้พัฒนารูปแบบการจัดทำบัญชีครัวเรือนโดยเพิ่มช่องรวมรายรับและรวมรายจ่ายประจำวัน และเพิ่มใบปะหน้าสรุปรายการรับและรวมรายจ่ายประจำเดือน สำหรับการบันทึกบัญชีต้นทุน ประธานกลุ่มแม่บ้านผลิตภัณฑ์ผ้าลายเขียนเทียน ได้มีการบันทึกบัญชีต้นทุนเพื่อรายงานให้กรรมการของกลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าลายเขียนเทียนเป็นประจำทุกปีอยู่แล้ว แต่ประธานกลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าลายเขียนเทียนได้ร่วมมือกับทีมวิจัยในการพัฒนาปรับปรุงสมุดบัญชีต้นทุนจนได้สมุดบัญชีที่กำหนดช่องที่จำเป็นไว้ล่วงหน้าเพื่อความสะดวกในการบันทึกการและมีรูปแบบที่แสดงข้อมูลต้นทุน รายได้ ค่าใช้จ่าย และกำไรสุทธิ ที่ชัดเจน

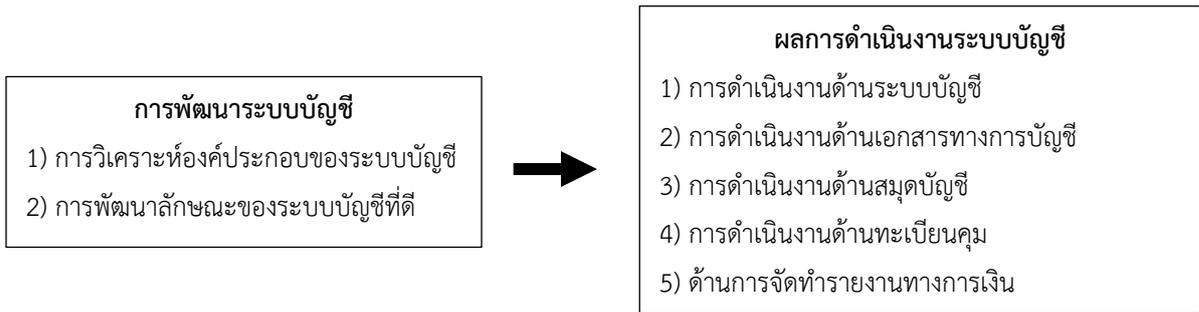
วาทีณี ศรีมหา (2558) ศึกษาการพัฒนาวิธีการจัดทำบัญชีแบบมีส่วนร่วมของกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลท่าแร่ จังหวัดสกลนคร พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของกองทุนหมู่บ้าน คือ 1) ไม่มีการเอกสารหลักฐานที่ใช้ประกอบการบันทึกบัญชี หรือมีแต่ไม่ครบถ้วน อีกทั้งมีความยุ่งยากในการเตรียมแบบฟอร์มทางบัญชีและสมุดบัญชีที่ต้องใช้งาน 2) เกษตรกรไม่กล้าบันทึกบัญชีจริงในสมุดเพราะกลัวข้อมูลผิดพลาด จึงทำให้การบันทึกบัญชีช้าหรือลืมนับบันทึกบัญชี 3) การบันทึกบัญชีตามความสะดวกและความเข้าใจ โดยใช้เกณฑ์เงินสดในการบันทึกบัญชี 4) การบันทึกบัญชีล่าช้า ไม่ทันสมัย ทำให้ไม่สามารถให้ข้อมูลที่ทันต่อเหตุการณ์และไม่สามารถตอบสนองความต้องการใช้ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจในการบริหารจัดการกองทุนได้ 5) ไม่มีระบบติดตามหรือตรวจสอบหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญที่เกิดขึ้นจากลูกหนี้ที่กู้ยืมเงินกองทุนไป และ 6) เกษตรที่เคยไปอบรมกับหน่วยงานต่างๆในภาครัฐ เมื่อจะลงมือปฏิบัติจริงก็ไม่สามารถจัดทำบัญชีได้ ต้องขอความ

ช่วยเหลือจากครูบัญชีอาสาจากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยได้พัฒนาการจัดทำบัญชีแบบมีส่วนร่วมโดยมีรายละเอียด ดังนี้ 1. การแยกรายการค่าออกเป็น 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมเกี่ยวกับเงินกองทุน 1 ล้านบาท และกิจกรรมเกี่ยวกับเงินออม หรือเงินรับฝากจากสมาชิก 2. แบ่งระบบบัญชีของกองทุนหมู่บ้าน เป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) เอกสารที่ใช้ในการบันทึกบัญชีและสมุดบัญชีที่เกี่ยวข้อง 2) วิธีการบันทึกบัญชีแบ่งเป็น 3 ระบบ ได้แก่ ระบบ

บัญชีเกี่ยวกับการรับเงิน/จ่ายเงิน/การรับสินทรัพย์เป็นการชำระค่าหุ้นหรือการบริจาค และ 3) การจัดทำรายงานทางการเงิน

กรอบแนวคิด

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังรูปภาพที่ 1

รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

การดำเนินงานด้านระบบบัญชีของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง บ้านป่าน ตำบลดงสิงห์ อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ภายหลังกระบวนการพัฒนามีการดำเนินงานด้านระบบบัญชีที่สูงขึ้น

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยการพัฒนากระบวนการวิจัยกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านป่าน ตำบลดงสิงห์ อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนา (Research and Development : R&D) โดยใช้กระบวนการวิจัยแบบผสมวิธี ประกอบไปด้วยการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ การใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) เครื่องมือวิจัยที่ประกอบไปด้วย แบบสอบถาม แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ การประชุมกลุ่มย่อย การจัดการประชุมและการจัดการอบรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลบริบทของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านป่าน และ สภาพ ปัญหา การดำเนินงานของระบบ

บัญชี การประเมินการดำเนินงานระบบบัญชีของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านป่านก่อนการพัฒนา

2. การออกแบบระบบบัญชีที่เหมาะสมกับกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านป่าน

3. การถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับระบบบัญชีที่พัฒนาให้กับกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านป่าน

4. การติดตามประเมินผลการดำเนินงานระบบบัญชีกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านป่าน หลังการพัฒนา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์สภาพและปัญหาของระบบบัญชีกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านป่าน ใช้การวิเคราะห์ SWOT

2. การพัฒนาระบบบัญชีของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านป่านใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม เครื่องมือคือการสัมภาษณ์เจาะลึก การประชุมกลุ่มย่อย

3. การประเมินผลการดำเนินงานระบบบัญชีใช้แบบประเมินก่อนการพัฒนากระบวนการวิจัยและหลังการพัฒนากระบวนการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลระบบบัญชีของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง บ้านปาน ตำบลดงสิงห์ อำเภอจังหาร เป็นการสัมภาษณ์เจาะลึกแบบมีโครงสร้าง (Structured In-dept Interview) และการใช้แบบประเมินการดำเนินงานด้านระบบบัญชีของกลุ่มอาชีพก่อนรับการพัฒนา

ระยะที่ 2 การพัฒนาระบบบัญชีของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง บ้านปาน ตำบลดงสิงห์ อำเภอจังหาร ผ่านกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) และมีการประเมินการดำเนินงานระบบบัญชีของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านปานหลังกระบวนการพัฒนาระบบบัญชี

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติเชิงพรรณนา คือ การหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงเปรียบเทียบด้วยการทดสอบค่าเฉลี่ยแบบสองกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กัน (Paired Samples T-Test) เพื่อดูว่าการดำเนินงานระบบบัญชีก่อนการพัฒนาและหลังการพัฒนา มีผลสัมฤทธิ์อย่างไร ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การสังเคราะห์เนื้อหา และการวิเคราะห์การดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานการจัดทำบัญชี

ผลการวิจัย

ระบบบัญชีของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านปาน ตำบลดงสิงห์ อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปถั่วลิสงบ้านปานส่วนใหญ่เป็นกลุ่มแม่บ้านที่ว่างจากการทำนาไม่มีความเข้าใจในการรวบรวมข้อมูลต้นทุนตามหลักการบัญชี ในระยะแรกใช้วิธีรวมค่าใช้จ่ายในการผลิตทั้ง 5 ขั้นตอนรวมกัน นำมาหารจำนวนผลผลิตที่ได้ จะทำให้ได้ต้นทุนผลิตต่อหน่วย ต่อมาได้มีหน่วยงานต่าง ๆ ได้เข้ามาให้ความรู้เรื่องการบันทึกบัญชีและต้นทุนการผลิต การรวบรวมต้นทุนมาแยกออกเป็นต้นทุนส่วนวัตถุดิบ และค่าใช้จ่ายอื่น ได้แก่ ค่าถั่ว ค่าเกลือ ค่าน้ำมันพืช ค่าถุงบรรจุภัณฑ์ ค่าขนส่ง และ ค่าซ่อมแซมที่อาจเกิดขึ้น นำค่าใช้จ่ายทั้งหมดมารวมกัน และหารด้วยจำนวนหน่วยผลผลิตที่ผลิตได้ ต้นทุนการผลิตแบบเดิมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปถั่วลิสงบ้านปาน

1. การวิเคราะห์ SWOT กลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านปาน ปรากฏผลดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ SWOT กลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านปาน

จุดแข็ง (Strengse)	จุดอ่อน (Weakness)
<p>1. สมาชิกกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านปานมีความรู้ ความชำนาญ ในการผลิตถั่วเค็มตั้งแต่เดิมมีภูมิปัญญาชาวบ้านเนื่องจากพื้นที่บ้านปานเดิมมีการปลูกถั่วลิสง เพราะมีดินและน้ำที่เหมาะสมแก่การปลูกถั่วลิสง</p> <p>2. สมาชิกกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านปานส่วนใหญ่เป็นแม่บ้านที่ว่างเว้นการทำงานหลักเป็นคนในชุมชนที่รู้จักกันดี การทำงานของกลุ่มบ้านปานให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรม กลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านปานไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมในการผลิต การจำหน่าย หรือกิจกรรมที่หน่วยงานต่าง ๆ ขอความร่วมมือ จะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี</p> <p>3. กลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านปานเลือกผลิตถั่ว ลิสงคลุกเกลือ ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์มีลักษณะเด่นรสชาติเฉพาะที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวกลมกล่อม เพราะมีการคัดสรรวัตถุดิบคุณภาพในท้องถิ่นเป็นส่วนผสมหลักในการผลิต</p>	<p>1. กลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านปานใช้ถั่วลิสงที่เป็นวัตถุดิบหลักในการผลิตไม่เพียงพอ จึงต้องมีการสั่งซื้อจากพื้นที่อื่น ซึ่งในบางครั้งได้ถั่วที่ไม่มีคุณภาพ</p> <p>2. กลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านปานส่วนใหญ่เป็นกลุ่มแม่บ้านในพื้นที่ การจัดทำบัญชีเป็นแบบงายจดบันทึกง่าย ๆ ตามความเข้าใจ ขาดความรู้ที่ถูกต้องในการจัดทำบัญชี</p> <p>3. กลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านปานมีสมาชิกกลุ่มเป็นกลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่ทำให้ขาดแรงงานวัยหนุ่มสาวที่จะดำเนินงานกลุ่มต่อไป</p> <p>4. กลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านปาน ขายสินค้ามีข้อจำกัดในเรื่องการขนส่ง โดยส่วนใหญ่ผู้ซื้อสินค้าจะเข้ามาซื้อสินค้าที่กลุ่มและกลุ่มไม่มีรถขนส่งสินค้าไปยังผู้ซื้อ</p>

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ SWOT กลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านปาน (ต่อ)

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
<p>4. กลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านปานจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในราคาปานกลาง สามารถซื้อขายได้ง่าย เป็นสินค้าบริโภคที่ทานง่าย เหมาะกับทุกเพศทุกวัย</p> <p>5. กลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านปาน สินค้าที่ผลิตได้แล้วมีการเก็บรักษาไว้อย่างดีไม่มีปัญหาทำให้สินค้าเสียหาย มีโรงงานที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐทำให้มีสถานที่ผลิตและจัดเก็บผลิตภัณฑ์เป็นอย่างดี</p>	
โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threat)
<p>1. กลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านปานมีสินค้าเป็นที่ยอมรับของตลาด</p> <p>2. กลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านปานได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน</p> <p>3. กลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านปานมีสินค้าที่มีลักษณะและรสชาติเฉพาะ แตกต่างจากรายอื่น</p>	<p>1. กลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านปานจัดซื้อถั่วลิสงจากหลายแหล่ง ทำให้ราคาของถั่วลิสงที่ไม่คงที่</p> <p>2. กลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านปานขาดแรงงานการผลิตในช่วงฤดูการทำนา</p> <p>3. กลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านปาน อยู่ในพื้นที่สภาพดินฟ้าอากาศที่แปรปรวน</p>

คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาระบบบัญชีที่กลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง บ้านปาน ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน โดยใช้แนวคิดการพัฒนากระบวนการมาวิเคราะห์วิธีการปฏิบัติงานตามความรับผิดชอบของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง บ้านปาน ไม่มีระบบการบัญชีและเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี ทั้งแบบรายเดือนและรายปีตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป การบันทึกบัญชีและข้อมูลที่มีอยู่เดิมไม่ครบถ้วนเพียงพอ การบันทึกบัญชีเป็นการใช้เกณฑ์เงินสดเป็นหลัก และมีการจดบันทึกบัญชีเพียงแค่รายรับรายจ่ายในสมุดบัญชีที่ทำขึ้นอย่างง่าย ๆ เท่านั้น สามารถจัดแบ่งระบบบัญชีเดิมของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง บ้านปาน แบ่งออกเป็น 3 ส่วนงาน ได้แก่ ระบบที่ 1 การรับเงินสด ระบบที่ 2 การจ่ายเงินสด และระบบที่ 3 การรับจ่ายค่าน้ำของสมาชิกกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง

1.1 ระบบการรับเงินสด

กลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง บ้านปาน มีการรับเงินสดจากการขายสินค้า มีรายละเอียด คือการขายสินค้าของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง บ้านปาน เป็นการขายสดทั้งหมดเมื่อลูกค้าสั่งซื้อสินค้า กลุ่มงานผลิตและจัดจำหน่ายจะทำหน้าที่เป็นผู้ขาย และรับชำระเงินสดค่าสินค้า จากนั้นจะก็นำรายละเอียดแจ้งให้เลขานุการและบัญชีจัดบันทึกรายการสินค้าที่ขายไปในแต่ละวัน

ส่วนเงินสดที่ได้รับจะนำไปให้เหรียญกษาปณ์และรวบรวมนำฝากธนาคารต่อไป เลขานุการและบัญชีจะมาตรวจสอบรายการขายทุก ๆ สัปดาห์ และนำข้อมูลการขายไปจดบันทึกในสมุดเงินสดรับ

1.2 ระบบการจ่ายเงินสด

กลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง บ้านปาน มีการจ่ายเงินสดซื้อวัตถุดิบ วัสดุ อุปกรณ์ในการผลิต และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของกลุ่ม มีรายละเอียด คือ เมื่อมีการนำเงินสดจ่ายซื้อวัตถุดิบ วัสดุ อุปกรณ์ในการผลิต และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของกลุ่มแล้ว สมาชิกที่จ่ายรายจ่ายดังกล่าวจะนำเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายรายจ่ายนั้น ๆ มาขอเบิกเงินจากเหรียญกลุ่ม และเหรียญกลุ่มจะนำรายละเอียดแจ้งให้เลขานุการและบัญชีจัดบันทึกรายการดังกล่าวสำหรับการจ่ายเงินสดกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง บ้านปาน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ รายจ่ายสำหรับการผลิต และรายจ่ายสำหรับการจ่ายค่าน้ำสมาชิกกลุ่มดังนี้

รายจ่ายสำหรับการผลิต เป็นรายจ่ายที่เกิดจากการซื้อวัตถุดิบ วัสดุ อุปกรณ์ในการผลิต ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ได้แก่ ค่าถั่ว ค่าเกลือ ค่าน้ำมันพืช ค่าถุงบรรจุภัณฑ์ ค่าขนส่ง ค่าซ่อมแซมที่

อาจเกิดขึ้น และค่าแรงงาน การจ่ายเงินเกี่ยวกับการผลิตจะอธิบายแยกเป็นรายองค์ประกอบดังนี้

1.2.1 ซื้อถั่วลิสง กลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง บ้านปาน จะดำเนินการจัดซื้อถั่วลิสงเป็นรอบ ๆ การผลิต ซึ่งโดยปกติจะซื้อถั่วลิสงครั้งละ 1 ตัน จากผู้ขายเจ้าประจำซึ่งจะมีราคาอยู่ประมาณตันละ 54,000 – 56,000 บาท แล้วแต่ช่วงของการผลิต เมื่อผู้ขายนำส่งถั่วลิสง ประธานกลุ่มจะแจ้งเหรียญกลุ่มจัดเตรียมเงินสดให้พอกับจำนวนที่สั่งซื้อถั่ว และแจ้งให้กลุ่มงานผลิตและจัดจำหน่าย ทำการตรวจสอบปริมาณและคุณภาพของถั่วเบื้องต้น เมื่อถูกต้องตามข้อตกลงเหรียญจะจ่ายค่าถั่วลิสงและแจ้งให้เลขานุการและบัญชีบันทึกการซื้อถั่วลิสงในสมุดจ่ายเงินสดต่อไป

1.2.2 ซื้อวัสดุและอุปกรณ์ในการผลิต กลุ่มอาชีพแปรรูปถั่ว ลิสง บ้านปาน จะจัดซื้อเกลือ น้ำมันพืช ฤงบรรจุก้อนท์ และจ่ายค่าขนส่ง ค่าซ่อมแซม สมาชิกกลุ่มงานผลิตและจัดจำหน่าย เมื่อจะเริ่มการผลิตในแต่ละรอบการผลิตจะทำการตรวจสอบวัสดุ อุปกรณ์ที่จะต้องใช้ในการผลิต และทำการขอเบิกเงินจากเหรียญกลุ่ม ดำเนินการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ตามจำนวนที่ต้องการ และนำหลักฐานการจ่ายส่งเลขานุการและบัญชีบันทึกจ่ายในสมุดจ่ายเงินสดต่อไป

1.2.3 จ่ายค่าแรงงาน ในแต่ละรอบการผลิตสมาชิก กลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง บ้านปาน แต่ละวันจะมีสมาชิกเข้ามาร่วมในกระบวนการผลิตตามความสมัครใจ ซึ่งจำนวนสมาชิกในแต่ละวันจะมีประมาณ 8–12 คน แต่ละคนจะลงเวลาการทำงานในสมุดบันทึกลงแรงเข้าทำงาน ค่าแรงงานจึงคำนวณจ่ายเป็นรายชั่วโมงตามจำนวนวันที่ผลิต โดยไม่มีกำหนดอัตราค่าแรงไว้คงที่จะคำนวณค่าแรงงานจากรายรับทั้งหมดในแต่ละรอบการผลิต หักด้วยรายจ่ายทั้งหมดในการผลิตหักจำนวนค่าใช้จ่ายอื่น ๆ คงเหลือเท่าไรจะหารด้วยจำนวนชั่วโมงแรงงานทั้งหมด และคูณด้วยจำนวนชั่วโมงแรงงานที่สมาชิกแต่ละคนได้ลงบันทึกไว้ใน

สมุดบันทึกลงแรง เมื่อการผลิตเสร็จสิ้นและจำหน่ายสินค้ารอบนั้น ๆ ได้ทั้งหมด เหรียญกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง บ้านปาน จะจ่ายค่าแรงงานให้สมาชิก และแจ้งรายละเอียดให้เลขานุการและบัญชีบันทึกการจ่ายเงินค่าแรงงาน

1.3 ระบบการรับจ่ายเงินของสมาชิกกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง บ้านปาน

กลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง บ้านปาน จะกำหนดระยะเวลาการทำงานของกลุ่ม 1 ปี จะเริ่มนับจากเดือนมกราคม สิ้นสุดเดือนธันวาคม เมื่อสิ้นสุดรอบระยะเวลาการทำงานของกลุ่ม ประธานกลุ่มจะดำเนินการประชุมเพื่อสรุปผลโดยรวมรายรับจากการขายสินค้าและรายจ่ายทั้งหมดที่เกิดขึ้นในรอบปีเลขานุการและบัญชีของกลุ่มจะสรุปรายการและชี้แจงรายละเอียดของจำนวนเงินสะสมจากยอดคงเหลือของรอบการผลิตและจำหน่ายในแต่ละรอบที่หักเข้าเป็นเงินสะสมไว้ การจ่ายเงินปันผลให้แก่สมาชิกในแต่ละปีจะไม่เท่ากันกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง บ้านปาน จะนำจำนวนเงินสะสมจากยอดคงเหลือของรอบการผลิตและจำหน่ายทั้งหมดหารด้วยจำนวนหุ้นทั้งหมด และคูณด้วยจำนวนของสมาชิกแต่ละคน เมื่อสมาชิกรับรองการประชุมเหรียญจะดำเนินการจ่ายเงินปันผลให้กับสมาชิก

2. ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานด้านการจัดทำบัญชีของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง บ้านปาน

จากการศึกษาระบบบัญชีที่ใช้อยู่ในปัจจุบันของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง บ้านปาน คณะผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีการวางระบบบัญชี การควบคุมภายในและกระบวนการจัดทำบัญชีมาวิเคราะห์ เพื่อตรวจสอบข้อบกพร่องและปัญหาที่พบ โดยการวิเคราะห์ข้อบกพร่องจากการปฏิบัติงานที่ไม่เป็นไปตามแนวคิดทฤษฎีการวางระบบบัญชี และการควบคุมภายใน ของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง บ้านปาน สรุปได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ข้อบกพร่องจากการปฏิบัติงานที่ไม่เป็นไปตามแนวคิด ทฤษฎีการวางระบบบัญชีและการควบคุมภายใน

การปฏิบัติงาน	แนวคิดการวางระบบบัญชี	แนวคิดการควบคุมภายใน
1. ด้านการรับเงิน	1. ไม่มีการจัดทำรายงานการขายประจำวัน 2. ไม่มีการออกใบเสร็จรับเงินจากการขายสินค้า 3. ไม่จัดทำใบสำคัญรับเงินกรณีไม่มีใบเสร็จรับเงิน	1. การกำหนดหน้าที่การบันทึกบัญชีและการรับเงิน ไม่ชัดเจน 2. ไม่มีการตรวจสอบยอดเงินคงเหลือในแต่ละวัน 3. ไม่มีการกำหนดผู้รับผิดชอบวงเงินสต็อก

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ข้อบกพร่องจากการปฏิบัติงานที่ไม่เป็นไปตามแนวคิด ทฤษฎีการวางระบบบัญชีและการควบคุมภายใน (ต่อ)

การปฏิบัติงาน	แนวคิดการวางระบบบัญชี	แนวคิดการควบคุมภายใน
	4. ไม่มีหลักฐานการส่งมอบเงินจากส่วนงานต่างๆ ของกลุ่ม	
	5. ไม่มีการจัดทำรายงานการรับเงินสดในแต่ละวัน	
	6. ไม่มีหลักฐานการนำฝาก-ถอนเงิน	
2. ด้านการจ่ายเงิน	1. ไม่มีหลักฐานการจ่ายเงิน 2. ไม่จัดทำใบสำคัญจ่ายเงิน 3. ไม่จัดทำใบเบิกเงิน 4. ไม่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงิน	1. ไม่มีการกำหนดหน้าที่ผู้จ่ายเงินที่ชัดเจน 2. ไม่มีการตรวจสอบยอดเงินคงเหลือในแต่ละวัน 3. ไม่มีการกำหนดวงเงินสดจ่าย
3. ด้านการอื่นๆ	1. การบันทึกรายการบัญชีไม่ถูกต้องตามหลักการบัญชี 2. การคำนวณค่าแรงงานไม่ถูกต้องตามหลักการบัญชี 3. ไม่มีการจัดทำงบแสดงฐานะการเงิน 4. ไม่มีการจัดทำงบกำไรขาดทุน 5. ไม่มีการจัดทำทะเบียนทรัพย์สินของกลุ่ม	1. ไม่มีการแบ่งแยกหน้าที่ชัดเจน 2. ไม่มีระบบการตรวจสอบการบันทึกบัญชี 3. ไม่มีหลักฐานการบันทึกบัญชี 4. ไม่มีการตรวจนับสินค้าคงเหลือที่มีอยู่จริง

การวิเคราะห์จากการปฏิบัติงานที่ไม่เป็นไปตามกระบวนการจัดทำบัญชีและปัญหาที่พบของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง บ้านป่าน สรุปได้ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ตามการจัดทำบัญชี

กระบวนการตามการจัดทำบัญชีตามหลักการบัญชี	ผลการวิเคราะห์การจัดทำบัญชีของกลุ่มฯ
1. วิเคราะห์รายการค้า	ไม่ได้จัดทำ
2. บันทึกรายการในสมุดรายวัน	ไม่มีการจัดทำ บันทึกในสมุดเงินสดที่ไม่เป็นไปตามหลักการบัญชี
3. ฝ่ายรายการไปบัญชีแยกประเภท	ไม่ได้จัดทำ
4. จัดทำงบทดลอง	ไม่ได้จัดทำ
5. ปรับปรุงบัญชี	ไม่ได้จัดทำ
6. จัดทำงบทดลองหลังรายการปรับปรุง	ไม่ได้จัดทำ
7. ปิดบัญชีหาผลกำไรขาดทุน	ไม่ได้จัดทำ
8. หายอดคงเหลือ	จัดทำ แต่ไม่เป็นไปตามหลักการบัญชี
9. จัดทำงบทดลองหลังปิดบัญชี	ไม่ได้จัดทำ
10. จัดทำงบการเงิน	ไม่ได้จัดทำ

3. การวิเคราะห์ข้อบกพร่องจากการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง บ้านป่าน

คณะผู้วิจัยได้วิเคราะห์การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง บ้านป่าน แล้ว

พบว่ามีการกำหนดหน้าที่ไม่ชัดเจน กรรมการหลายคนทำหน้าที่ไม่ตรงกับที่กำหนดไว้ หลายคนทำหน้าที่เกินกว่าที่กำหนด และมีการทำงานที่ซ้ำซ้อนหลายหน้าที่ เช่น เลขานุการและบัญชี ทำหน้าที่เลขานุการ ยังต้องบันทึกบัญชีของกลุ่ม และยังคงเก็บรักษาเงินส่วนหุ้นของกลุ่ม นอกจากนี้กลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านป่า ยังไม่มีส่วนงานที่ตรวจสอบการปฏิบัติงานตรวจนับสินค้า หรือตรวจสอบการบันทึกรายการต่าง ๆ ของกลุ่มที่ชัดเจน

การพัฒนาระบบบัญชีของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านป่า ตำบลดงสิงห์ อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

จากการศึกษาการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง บ้านป่า พบว่า กลุ่มมีการจัดทำเอกสารบัญชี และดำเนินการเกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชีเพียง 3 ระบบ ได้แก่ การรับเงินสด การจ่ายเงินสด และการรับจ่ายเงินของสมาชิก ซึ่งทั้ง 3 ระบบนั้น ยังไม่ครอบคลุมการดำเนินงานของอาชีพแปรรูปถั่วลิสง บ้านป่า และยังไม่สอดคล้องกับหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป คณะผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและระบบบัญชีของแต่ละประเภทธุรกิจโดยรวบรวมทั้งได้จากข้อมูลพื้นฐานจากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตการณ์ นำมาวิเคราะห์ปัญหาและศึกษาความต้องการพัฒนาระบบบัญชีของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงจากกิจกรรมสนทนากลุ่ม หลังจากนั้นจึงรวบรวมข้อมูลเหล่านั้นมาใช้เพื่อพัฒนาระบบบัญชีให้มีลักษณะสอดคล้องกับกิจกรรมการดำเนินงานและรายการค้าที่เกิดขึ้น คณะผู้วิจัยจึงได้พัฒนาระบบบัญชีของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง บ้านป่า เป็น 5 ระบบ โดยคณะผู้วิจัยเสนอการพัฒนาระบบบัญชีใหม่ของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง บ้านป่า ดังนี้

1. ออกแบบโครงสร้างการบริหารของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง บ้านป่า
2. ระบบบัญชีและเอกสารประกอบของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง บ้านป่า ประกอบด้วย
 - ระบบที่ 1 บัญชีเงินสดย่อย
 - ระบบที่ 2 การซื้อวัตถุดิบและอุปกรณ์ในการผลิตเป็นเงินสด
 - ระบบที่ 3 การรับเงินจากการขายสินค้าเป็นเงินสด
 - ระบบที่ 4 การรับเงินสนับสนุนจากหน่วยงานสนับสนุน
 - ระบบที่ 5 บัญชีต้นทุนการผลิตสินค้า

3. ผังบัญชี (Chart of Accounts)
4. การบันทึกรายการบัญชี และจัดท่างบการเงิน

ผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาระบบบัญชีของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านป่า ตำบลดงสิงห์ อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

คณะผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลด้วยแบบประเมินมาตรฐานระบบบัญชีของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง โดยเก็บรวบรวมจากสมาชิกและกรรมการกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านป่า จำนวน 28 คน เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาระบบบัญชีของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการพัฒนาระบบบัญชีและหลังการพัฒนาระบบบัญชี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 85.70 เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 14.30 ส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 55 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.60 รองลงมาคืออายุ 46-55 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.00 และอายุ 36-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.90 ตามลำดับ สถานภาพในกลุ่มอาชีพ ส่วนมากผู้ตอบแบบประเมินเป็นกรรมการกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง คิดเป็นร้อยละ 56.60 และเป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง คิดเป็นร้อยละ 46.40

ผลการประเมินมาตรฐานระบบบัญชีของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านป่า ตำบลดงสิงห์ อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ดังแสดงในตารางที่ 4 พบว่า การประเมินมาตรฐานระบบบัญชีของกลุ่มแปรรูปถั่วลิสงบ้านป่า ก่อนพัฒนาระบบบัญชี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน มาตรฐานระบบบัญชีของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านป่า หลังการพัฒนาระบบบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุดคือ การดำเนินงานด้านทะเบียนคุม ($\bar{x} = 4.76$, S.D. = 0.37) รองลงมาคือการจัดทำรายงานทางการเงิน ($\bar{x} = 4.68$, S.D. = 0.53) และการดำเนินงานด้านสมุดบัญชี ($\bar{x} = 4.61$, S.D. = 0.41) ตามลำดับ

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการประเมินมาตรฐานระบบบัญชีของกลุ่มแปรรูปถั่วลิสงบ้านป่าก่อนและหลังการพัฒนาระบบบัญชี ปรากฏดังแสดงในตารางที่ 5 พบว่า มาตรฐานระบบบัญชีของกลุ่มแปรรูปถั่วลิสงบ้านป่า ก่อนและหลังการพัฒนาระบบบัญชี โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมาตรฐานระบบบัญชีภายหลังการพัฒนาระบบบัญชี สูงกว่ามาตรฐานระบบบัญชีก่อนการพัฒนา

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มาตรฐานระบบบัญชีแตกต่าง ระบบบัญชีภายหลังการพัฒนาสูงกว่ามาตรฐานระบบบัญชีก่อน
กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกด้าน โดยมาตรฐาน การพัฒนาทุกด้าน

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินการดำเนินงานระบบบัญชีของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านป่าน

การดำเนินงานระบบบัญชี	ก่อนพัฒนาระบบบัญชี			หลังพัฒนาระบบบัญชี		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. การดำเนินงานด้านระบบบัญชี	4.20	0.20	มาก	4.82	0.22	มากที่สุด
2. การดำเนินงานด้านเอกสารทางการบัญชี	4.10	0.21	มาก	4.54	0.31	มากที่สุด
3. การดำเนินงานด้านสมุดบัญชี	4.34	0.56	มาก	4.61	0.41	มากที่สุด
4. การดำเนินงานด้านทะเบียนคุม	4.45	0.70	มาก	4.76	0.37	มากที่สุด
5 การดำเนินงานจัดทำรายงานทางการเงิน	4.28	0.55	มาก	4.68	0.53	มากที่สุด
ผลการดำเนินงานโดยรวม	4.27	0.36	มาก	4.68	0.26	มากที่สุด

ที่มา: จากการคำนวณด้วยโปรแกรมสถิติทางสังคมศาสตร์

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการประเมินมาตรฐานระบบบัญชีของกลุ่มแปรรูปถั่วลิสงบ้านป่าน ก่อนและหลังการพัฒนา

การดำเนินงานระบบบัญชี	ก่อนพัฒนาระบบบัญชี	หลังพัฒนาระบบบัญชี	t	p-value
	\bar{x} (S.D.)	\bar{x} (S.D.)		
1. การดำเนินงานด้านระบบบัญชี	4.20 (0.20)	4.82 (0.22)	10.021	0.000**
2. การดำเนินงานด้านเอกสารทางการบัญชี	4.10 (0.21)	4.54 (0.31)	9.875	0.000**
3. การดำเนินงานด้านสมุดบัญชี	4.34 (0.56)	4.61 (0.41)	3.400	0.002**
4. การดำเนินงานด้านทะเบียนคุม	4.45 (0.70)	4.76 (0.37)	3.095	0.005**
5 การดำเนินงานจัดทำรายงานทางการเงิน	4.28 (0.55)	4.68 (0.53)	3.969	0.005**
ผลการดำเนินงานโดยรวม	4.27 (0.36)	4.68 (0.26)	8.145	0.000**

** p-value < 0.01

ที่มา: จากการคำนวณด้วยโปรแกรมสถิติทางสังคมศาสตร์

การอภิปรายผล

1. จากการวิจัยพบว่า การจัดทำบัญชีของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านป่านมีปัญหาด้านการจัดทำบัญชีที่ถูกต้องตามระบบบัญชีที่ดี เนื่องจากสมาชิกกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง บ้านป่าน ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรจึงขาดความรู้ ความเข้าใจ ถึงระบบการบัญชีและเอกสารประกอบการบันทึกบัญชีที่ดี ไม่ได้มีความรู้หรือประสบการณ์ในการบันทึกบัญชีกระบวนการทางบัญชี การบันทึกบัญชีจึงทำแบบง่าย มีการจดบันทึกรายรับรายจ่าย และการแบ่งกำไร โดยการจดลงในสมุดแบบง่าย ๆ เท่าที่ทำได้ การ

จัดเก็บเอกสารทำแบบง่าย และสะดวกในการใช้ไม่มีการแยกหมวดหมู่ตามหมวดบัญชี ไม่มีกระบวนการดำเนินการอย่างเป็นระบบตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป ระบบบัญชีและเอกสารประกอบการบันทึกบัญชีของกลุ่ม ยังไม่ถูกต้องครบถ้วนเท่าที่ควร การบันทึกบัญชีและข้อมูลที่มีอยู่เดิมไม่ครบถ้วนเพียงพอ การบันทึกบัญชีเป็นการใช้เกณฑ์เงินสดเป็นหลัก และมีการจดบันทึกบัญชีเพียงแค่อายรับรายจ่ายในสมุดบัญชีที่ทำขึ้นอย่างง่าย ๆ เท่านั้น สอดคล้องกับ วาริพิน คงคลสมัย ญัฐธยาน์ บันทา และปนัดดา โดคำนุช (2560) ศึกษาเรื่อง การพัฒนา

ระบบบัญชีผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กลุ่มแม่บ้านผลิตภัณฑ์ผ้าลายเขียนเทียน บ้านแม่สาบน้อย จังหวัดเชียงใหม่เคยเข้าร่วมจัดทำบัญชีครัวเรือนกับพัฒนาชุมชน แต่ไม่ได้มีการบันทึกบัญชีอย่างต่อเนื่อง เพราะรู้สึกใจหายเมื่อเห็นตัวเลขค่าใช้จ่ายที่สูง แต่เมื่อทีมวิจัยได้นำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้กับการบันทึกบัญชีครัวเรือน ทำให้แม่บ้านส่วนใหญ่เห็นว่าการบันทึกบัญชีครัวเรือนช่วยลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น และช่วยเพิ่มเงินออม เช่น เมื่อวันนี้เราเห็นว่าซื้อเยอะ วันต่อไปก็ลดซื้อลง นอกจากนี้กลุ่มแม่บ้านฯ ได้พัฒนารูปแบบการจัดทำบัญชีครัวเรือนโดยเพิ่มช่องรวมรายรับและรวมรายจ่ายประจำวัน และเพิ่มใบปะหน้าสรุปรายการรับและรวมรายจ่ายประจำเดือน สำหรับการบันทึกบัญชีต้นทุน ประธานกลุ่มแม่บ้านผลิตภัณฑ์ผ้าลายเขียนเทียน ได้มีการบันทึกบัญชีต้นทุนเพื่อรายงานให้กรรมการของกลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าลายเขียนเทียนเป็นประจำทุกปีอยู่แล้ว แต่ประธานกลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าลายเขียนเทียนได้ร่วมมือกับทีมวิจัยในการพัฒนาปรับปรุงสมุดบัญชีต้นทุนจนได้สมุดบัญชีที่กำหนดช่องที่จำเป็นไว้ล่วงหน้าเพื่อความสะดวกในการบันทึกรายการและมีรูปแบบที่แสดงข้อมูลต้นทุน รายได้ ค่าใช้จ่าย และกำไรสุทธิ ที่ชัดเจน สอดคล้องกับ ทาริกา แยมขะมัง (2562) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรรมเลี้ยงกุ้งตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม พบว่า วิสาหกิจชุมชนฯ ได้ดำเนินงานเพื่อหารายได้ให้กับเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ในอดีตที่ผ่านมาได้มีการบันทึกบัญชีตามความ เขาใจของสมาชิกฯ โดยมีได้จัดทำบัญชีอย่างเป็นระบบ เอกสารอ้างอิงในการลงบัญชีไม่ครบ นอกจากนี้ยังมีการบันทึกเพียงรายรับรายจ่ายของเงินสดเท่านั้น ไม่มีระบบการควบคุมภายในอย่างเหมาะสม (2) ระบบบัญชีที่เหมาะสมประกอบด้วย 9 เล่ม ได้แก่ สมุดบัญชีรายได้ สมุดบัญชีค่าใช้จ่าย สมุดบัญชีคุมลูกหนี้ สมุดบัญชีคุมเจ้าหนี้ สมุดบัญชีเงินสดรับ-จ่าย สมุดบัญชี และสอดคล้องกับ ดวงเดือน เกตราและคณะ (2562) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาระบบบัญชีและการเงินกองทุนหมู่บ้านท่าม่วงหมู่ที่ 4 : กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านท่าม่วงหมู่ที่ 4 ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า กองทุนหมู่บ้านดำเนินการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านโดยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับการคัดเลือกจากสมาชิก จำนวน 12 คน ลักษณะการดำเนินงานเป็นการปล่อยเงินกู้ให้กับสมาชิกตามวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านเท่านั้น

ไม่มีกระบวนการจัดทำบัญชีที่เป็นระบบ มีการบันทึกรายการพบ การบันทึกรายการบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ รายรับและรายจ่ายของกองทุน และสินทรัพย์และหนี้สินของกองทุน ผู้จัดทำบัญชีกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่ไม่ได้มีความรู้ หรือประสบการณ์ในการบันทึกบัญชี และรายงานทางการเงิน การบันทึกบัญชีกองทุนหมู่บ้านนั้นได้ความรู้มาจากการสอบถาม การศึกษาในคู่มือการทำบัญชีและรายงานสำหรับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้วยตนเองและไม่เพียงพอต่อการบันทึกบัญชีและจัดทำรายงานทางการเงินได้อย่างถูกต้องตามที่ กำหนดไว้ จากกระบวนการวิจัยสามารถพัฒนาระบบโดยแบ่งเป็น 2 ระบบ ได้แก่ (1) ระบบบัญชีเกี่ยวกับการรับเงิน ประกอบด้วย การรับโอนเงินจัดสรรการรับเงินฝาก/เงินค่าหุ้น จากสมาชิก การรับชำระหนี้เงินกู้จากสมาชิก และการรับรายได้ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร (2) ระบบบัญชีเกี่ยวกับการจ่ายเงิน ประกอบด้วย การจ่ายเงินกู้ยืมแก่สมาชิก การจ่ายค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และการจ่ายเงินคืนให้แก่สมาชิกที่ลาออก

2. จากกระบวนการวิจัยพบว่าระบบบัญชีของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง บ้านปาน ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน โดยใช้แนวคิดการพัฒนาระบบงานมาวิเคราะห์วิธีการปฏิบัติงานตามความรับผิดชอบ กลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง บ้านปาน ไม่มีระบบการบัญชีและเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี ทั้งแบบรายเดือนและรายปี ตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป การบันทึกบัญชีและข้อมูลที่มีอยู่เดิมไม่ครบถ้วนเพียงพอ คณะผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการพัฒนาระบบบัญชีเพื่อให้การดำเนินการดำเนินงานบัญชีให้สอดคล้องกับกรมตรวจบัญชีสหกรณ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงได้พัฒนาระบบบัญชีของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง บ้านปาน เป็น 5 ระบบ ได้แก่ ระบบที่ 1 บัญชีเงินสดย่อย ระบบที่ 2 การซื้อวัตถุดิบและอุปกรณ์ในการผลิตเป็นเงินสด ระบบที่ 3 การรับเงินจากการขายสินค้าเป็นเงินสด ระบบที่ 4 การรับเงินสนับสนุนจากหน่วยงานสนับสนุน และระบบที่ 5 บัญชีต้นทุนการผลิต สอดคล้องกับ ดวงเดือน เกตรา (2562) ศึกษาเรื่องการพัฒนาบบบัญชีกลุ่มอาชีพทอเสื่อกก บ้านเหล่าไพรงาม ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า กลุ่มอาชีพทอเสื่อกกบ้านเหล่าไพรงาม มีสมาชิกเป็นเพศหญิง 25 คน ลักษณะการดำเนินงานเป็นการการผลิตเสื่อกกเพื่อจำหน่าย ระบบบัญชีที่ใช้อยู่เป็นการจัดทำบัญชีแบบง่าย คือมีการจดบันทึกรายรับรายจ่ายและการแบ่งผลกำไร ลงในสมุดเท่าที่ทำได้ การจัดเก็บ

เอกสาร ไม่มีการแยกรายการบัญชีตามหมวดหมู่ธุรกรรม กระบวนการบัญชีไม่ได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป จากการดำเนินการวิจัยด้วยกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมทำให้พัฒนาระบบบัญชีที่มีความชัดเจนเหมาะสมกับการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพทอเสื่ออกโดยแบ่งเป็น 5 ระบบ ได้แก่ (1) ระบบการรับเงินสนับสนุนจากหน่วยงานสนับสนุน (2) ระบบการสั่งซื้อวัตถุดิบและอุปกรณ์ในการผลิต (3) ระบบการจ่ายวัตถุดิบและอุปกรณ์ในการผลิต (4) ระบบการรับผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปจากสมาชิกกลุ่ม และ (5) ระบบการจัดจำหน่ายและการรับชำระเงินสด สอดคล้องกับ ชิตชนกมากเชื้อ และ ชฎามาต แก้วสุกใส (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาระบบบัญชีกลุ่มออมทรัพย์หมู่บ้านดอนคัน ตำบลคูขุด อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา พบว่า ผู้ปฏิบัติของกลุ่มออมทรัพย์ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชี อย่างเป็นระบบ ใช้การจดบันทึกข้อมูลอย่างง่าย เน้นการบันทึกข้อมูลเพื่อให้ทราบถึงยอดเงินสด คงเหลือ และกำไรขาดทุนเพียงเท่านั้น รูปแบบของสมุดบัญชีและทะเบียนคุมไม่ครอบคลุมสำหรับ การจดบันทึกข้อมูล ส่งผลให้ข้อมูลทางบัญชีไม่เพียงพอต่อการจัดทำงบการเงิน คณะผู้วิจัยได้ศึกษาพัฒนา ระบบบัญชีให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ ประกอบด้วย 3 ระบบ ได้แก่ 1) ระบบบัญชีด้านการรับเงิน 2) ระบบบัญชีด้านการจ่ายเงิน 3) ระบบปิดบัญชีและจัดทำงบการเงิน รวมถึงมีการพัฒนาด้านเอกสารบัญชี ทะเบียนคุมสมุดบัญชี และรูปแบบงบการเงิน นอกจากนี้ผลการศึกษาคำแนะนำของผู้นับถืองานต่อระบบบัญชีที่พัฒนาขึ้น พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้นับถืองานต่อระบบบัญชีที่พัฒนาขึ้น ผู้นับถืองานมี ความพึงพอใจต่อระบบบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 เมื่อพิจารณาความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการพัฒนาระบบบัญชีรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เช่นเดียวกัน มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 - 4.75 และสอดคล้องกับ พุทธรณ สุวรรณอาสน์ (2562) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาระบบบัญชีตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนพบว่า ระบบบัญชีกลุ่มฯ ได้รับการพัฒนาให้มีความเหมาะสม และใช้ประโยชน์มากขึ้น กล่าวคือ สามารถสรุปผลการดำเนินงานที่แท้จริงได้ในรูปของงบกำไรขาดทุน และควบคุมวัตถุดิบและสินค้าให้อยู่ในระบบสินค้า นอกจากนี้ยังผู้จัดทำบัญชีกลุ่มฯ สามารถคำนวณต้นทุนสินค้า

ได้อย่างถูกต้อง จึงทำให้สมาชิกกลุ่มฯ มีความพึงพอใจระบบบัญชีใหม่ 10 ประเด็น ได้แก่ 1) สามารถรับรู้รายรับ/รายจ่ายได้ 2) สามารถใช้ควบคุมสินค้าคงคลังได้ 3) สามารถรับรู้ต้นทุนสินค้าได้ 4) ใช้ในการบริหารจัดการสินค้าคงคลังได้ 5) ใช้เป็นข้อมูลบริหารการผลิตสินค้าได้ 6) ใช้ในการควบคุมและบริหารจัดการวัตถุดิบและวัสดุคงคลังได้ 7) สามารถจำแนกลูกหนี้รายตัวและเจ้าหนี้รายตัวได้ 8) สามารถรู้ผลการดำเนินงาน และออกรายงานทางการเงินได้สมเหตุสมผล 9) สามารถวิเคราะห์เงินทุนหมุนเวียนได้ 10) สามารถใช้ข้อมูลบัญชีในการบริหารจัดการการเงินได้

3. คณะผู้วิจัยได้มีการประเมินการดำเนินงานด้านระบบบัญชีของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านป่าน ก่อนพัฒนาระบบบัญชีและหลังพัฒนาระบบบัญชี พบว่ามีผลการดำเนินงานด้านระบบบัญชีที่สูงขึ้น เนื่องจากการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมทำให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคณะผู้วิจัยซึ่งเป็นอาจารย์สาขาวิชาบัญชี กับ สมาชิกของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านป่านอย่างใกล้ชิด ประกอบกับกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านป่านมีสมาชิกจำนวนไม่มาก ทำให้สามารถถ่ายทอดความรู้ได้อย่างทั่วถึง และสมาชิกมีความตั้งใจในการเรียนรู้ระบบบัญชีอย่างจริงจัง เนื่องจากเป็นกลุ่มอาชีพที่มีการดำเนินงานต่อเนื่อง สินค้ามียอดขายที่เติบโต สามารถสร้างรายได้เสริมให้กับสมาชิกกลุ่มอาชีพได้เป็นอย่างดี ทำให้สมาชิกมีความร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพในทุกด้านเพื่อให้กลุ่มอาชีพมีการเติบโตได้ต่อไปในระยะยาว

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1. การศึกษาระบบบัญชีของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านป่าน พบว่าระบบบัญชีที่กลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง บ้านป่าน ไม่มีระบบการบัญชีและเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี ทั้งแบบรายเดือนและรายปี ตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป การบันทึกบัญชีและข้อมูลที่มีอยู่เดิมไม่ครบถ้วนเพียงพอ การบันทึกบัญชีเป็นการใช้เกณฑ์เงินสดเป็นหลัก และมีการจดบันทึกบัญชีเพียงแค่รายรับรายจ่ายในสมุดบัญชีที่ทำขึ้นอย่างง่าย ๆ เท่านั้น สามารถจัดแบ่งระบบบัญชีเดิมของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง บ้านป่าน แบ่งออกเป็น 3 ส่วนงาน ได้แก่ ระบบที่ 1 การรับ

เงินสด ระบบที่ 2 การจ่ายเงินสด และระบบที่ 3 การรับจ่ายคืน
หุ้นของสมาชิกกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง

2. การพัฒนาระบบบัญชีของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง
บ้านปาน คณะผู้วิจัยได้พัฒนาระบบบัญชีให้มีลักษณะสอดคล้อง
กับกิจกรรมการดำเนินงานและรายการค้าที่เกิดขึ้นของกลุ่ม
อาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านปาน เป็น 5 ระบบ ประกอบไปด้วย
ระบบที่ 1 บัญชีเงินสดย่อย ระบบที่ 2 การซื้อวัตถุดิบและ
อุปกรณ์ในการผลิตเป็นเงินสด ระบบที่ 3 การรับเงินจากการขาย
สินค้าเป็นเงินสด ระบบที่ 4 การรับเงินสนับสนุนจากหน่วยงาน
สนับสนุน และระบบที่ 5 บัญชีต้นทุนการผลิตสินค้า นอกจากนี้
ได้จัดทำผังบัญชี (Chart of Accounts) เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานด้าน
บัญชีของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านปานนำไปใช้เป็นแนว
ทางการเชื่อมโยงการจัดทำรายงานให้ถูกต้องตามลำดับขั้นตอน

3. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาระบบบัญชีของ
กลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านปานโดยการประเมินการ
ดำเนินงานด้านระบบบัญชีของกลุ่มแปรรูปถั่วลิสงบ้านปาน ก่อน
พัฒนาระบบบัญชี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย
ด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน การดำเนินงานด้านระบบ
บัญชีของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสงบ้านปาน หลังการพัฒนา
ระบบบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นราย
ด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูง
ที่สุดคือ การดำเนินงานด้านทะเบียนคุม ($\bar{x} = 4.76$, S.D. =
0.37) รองลงมาคือการจัดทำรายงานทางการเงิน ($\bar{x} = 4.68$,
S.D. = 0.53) และการดำเนินงานด้านสมุดบัญชี ($\bar{x} = 4.61$,
S.D. = 0.41) ตามลำดับ และการเปรียบเทียบมาตรฐานระบบ
บัญชีของกลุ่มแปรรูปถั่วลิสงบ้านปาน ก่อนและหลังการพัฒนา
ระบบบัญชี โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
0.01 โดยมาตรฐานระบบบัญชีภายหลังการพัฒนาระบบบัญชี
สูงกว่ามาตรฐานระบบบัญชีก่อนการพัฒนา เมื่อพิจารณาเป็น
รายด้าน พบว่า มาตรฐานระบบบัญชีแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกด้าน โดยมาตรฐานระบบ
บัญชีภายหลังการพัฒนาสูงกว่ามาตรฐานระบบบัญชีก่อนการ
พัฒนาทุกด้าน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในงานวิจัย

1. จากการวิจัยพบว่าการจัดทำบัญชีของกลุ่มอาชีพแปรรูป
ถั่วลิสงบ้านปานประสบปัญหาเนื่องจากผู้รับผิดชอบทำบัญชี
ไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการทำบัญชี กลุ่มอาชีพแปรรูป
ถั่วลิสง บ้านปาน จึงควรคัดเลือกผู้จัดทำบัญชีที่มีความรู้
ประสบการณ์เกี่ยวข้องกับงานทางด้านบัญชี ให้เป็นผู้ทำ
บัญชีและรายงานผลการดำเนินงานของกลุ่ม ควรส่งเสริมให้ผู้ทำ
บัญชีได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานบัญชีอย่าง
ต่อเนื่อง

2. จากการวิจัยพบว่ากลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง บ้านปาน
ไม่มีการตรวจสอบการทำบัญชีอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ความ
ผิดพลาดในการบันทึกบัญชีไม่ได้รับการแก้ไขอย่างทันที่
กลายเป็นปัญหาที่สะสมและแก้ไขยาก กลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง
บ้านปานจึงควรส่งเสริมให้มีผู้ตรวจสอบบัญชีของกลุ่ม โดย
คัดเลือกจากสมาชิกในกลุ่มหรือขอความร่วมมือจากหน่วยงาน
ภาครัฐ ภาคเอกชน หรือสถาบันการศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมใน
การตรวจสอบบัญชีของกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ

3. จากการวิจัยพบว่าการบันทึกบัญชีมีการตกหล่นของ
ข้อมูลเนื่องจากการสูญหายของเอกสาร กลุ่มอาชีพแปรรูปถั่ว
ลิสง บ้านปาน จึงควรพัฒนาระบบด้วยการนำคอมพิวเตอร์เข้า
มาช่วยในการจัดเก็บรายละเอียดข้อมูลสมาชิก การนำโปรแกรม
สำเร็จรูปทางด้านบัญชีอย่างง่ายเข้ามาช่วยในการจัดทำบัญชี
และรายงานทางการเงินที่มีความเหมาะสมกับระบบบัญชีกลุ่มซึ่ง
จะทำให้การบันทึกบัญชีทำได้อย่างต่อเนื่อง ข้อมูลไม่สูญหาย
สามารถแสดงรายงานทางบัญชีได้สะดวกยิ่งขึ้น และควรมี
บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเป็นปรึกษาหรือให้คำแนะนำใน
การปฏิบัติ เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการพัฒนาระบบการบันทึกบัญชี โดยใช้
คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการจัดทำบัญชี เพื่อช่วยให้เกิด
ความสะดวก รวดเร็ว และสามารถเก็บรายละเอียดข้อมูลการ
จัดทำบัญชีและรายงานทางการเงินของกลุ่มอาชีพแปรรูปถั่วลิสง
บ้านปาน ได้

2. ควรวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการบริหารบัญชี
ต้นทุนของกลุ่มอาชีพด้วยแอปพลิเคชันที่ใช้ผ่านโทรศัพท์มือถือ

3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ
ภาษีอากรที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- เกศขญา ธงประชา, พรพิมล อัฐรัตน์, และกิตติมา ทางนะที. (2557). การพัฒนาาระบบบัญชีตามหลักปรัชญาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มหัตถกรรมผ้าไหมบ้านตู๋ ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.
- จักรพงษ์ นวลชื่น. (2561). แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้ยั่งยืนด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นศึกษากรณี วิสาหกิจชุมชนในจังหวัด นครพนม และจังหวัดสกลนคร. รายงานการวิจัย หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 60 ลักษณะวิชาการเศรษฐกิจ. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- ชิตชนก มากเชื้อ และชฎามาต แก้วสุกใส. (2563). การพัฒนาาระบบบัญชีกลุ่มออมทรัพย์หมู่บ้านดอนคัน ตำบลคูขุด อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2(5), 89-100.
- ดวงเดือน เกตรา. (2562). การพัฒนาาระบบบัญชีกลุ่มอาชีพทอเสื่อกก บ้านเหล่าไพรงาม ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัด ร้อยเอ็ด. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 38(1), 98 – 104.
- ดวงเดือน เกตรา, สุพัตรา หารัญญา, และนภัสสร ผลาเลิศ. (2562). การพัฒนาาระบบบัญชีและการเงินกองทุนหมู่บ้านท่าม่วงหมู่ที่ 4 : กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้าน ท่าม่วงหมู่ที่ 4 ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 3 (น. 1948-1958). บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ทาริกา แยมข่มมัง และนันทวัฒน์ ปัญญาศรนากรณ. (2562). การพัฒนาาระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 11(3), 73-112.
- พุทธมน สุวรรณอาสน์. (2562). การพัฒนาาระบบบัญชีตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน. วารสารมหาวิทยาลัยราช ภัฏลำปาง, 8(1), 84-96.
- ภาวณี พูลเกิด. (2556). การพัฒนาาระบบบัญชีสำหรับสถาบันการเงินชุมชน: กรณีศึกษา สถาบันการเงินชุมชนตำบลศรีฐาน อำเภอภู กระดิง จังหวัดเลย (วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต). ทุมธานี : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วาริพิน คงคลสมัย, ณัฐธยาน์ บันทา, และปนัดดา โตคำนุช. (2560). การพัฒนาาระบบบัญชีผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วาทีณี ศรีมหา. (2558). การพัฒนาวิธีการจัดทำบัญชีแบบมีส่วนร่วมของกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลท่าแร่ จังหวัดสกลนคร. วารสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 7(13), 21-32.
- สัจฉวัฒน์ วรโยธา, มนต์ดา ชัยสวนียากรณ, วิลาสินี แสงคำพระ, และ มงคล กิตติวุฒิไกร. (2561). การพัฒนาาระบบบัญชีในการบริหาร เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน ของกลุ่มเย็บผ้าฝ้ายพื้นเมืองบ้านกกไถ ตำบลคำชะอี อำเภอกำ ชะอี จังหวัดมุกดาหาร. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม, 8(2), 81-89.
- สมเดช โรจน์บุรีเสถียร. (2558). เทคนิคการวางระบบบัญชีให้มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ : พัฒนาการบริหารธรรมนิติ.
- อัครา มานะอริยกุล. (2559). ระบบบัญชี. กรุงเทพฯ : ซีแอนด์เอ็น บুক.
- ไอลัดดา โองกลาง, จารุวรรณ เอกสะพัง, และกชวรา ศาลารมย์. (2562). การบริหารจัดการระบบบัญชีสำหรับสถาบันการเงินชุมชน เพื่อสร้างรากฐานการรายงานผลการดำเนินงานที่ดีของจังหวัดมหาสารคาม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.